

Hoe moet het nou met Europa?

Statementinterviews ♦ In het thematische deel van *Idee* wordt in ieder nummer één onderwerp vanuit verschillende invalshoeken onder de loep genomen. De bijbehorende statementinterviews 'vertalen' dat onderwerp naar de persoonlijke levenssfeer -professioneel of privé- door middel van korte vraaggesprekken met direct of indirect betrokkenen. Dit keer met Jens Peter Bonde, Europarlementariër, en Jos Heijmans, burgemeester van de grensplaats Haalen.

Het Europa van de Olympische cirkels

Het bevorderen van de samenwerking tussen Europese staten, gecontroleerd door de direct gekozen nationale parlementen. Dat is zijn voornaamste doel in het Europees Parlement. Sinds 1979 is de Deen Jens-Peter Bonde (51) de tweede man van de Fractie van onafhankelijken voor het Europa van de Nationale Staten. Samen met zijn 18 fractiegenoten strijdt hij voor een rechtvaardiger en democratischer Europa. En om dat te bereiken moet er nog veel veranderen, want het ideale Europa bestaat in de eerste plaats niet uit de huidige vijftien lidstaten. "De ideale, meest perfecte Europese Unie bestaat voor mij uit alle zeventig Europese staten, waar we één gemeenschappelijke markt hebben. Ik ben voor een Europa dat bestaat uit Olympische ringen, waar landen gebonden zijn aan de gemeenschappelijke regels van de interne markt en een minimum aan regels op het gebied van milieu en sociale aangelegenheden. Pas op dat moment bestaat er de mogelijkheid voor een flexibele samenwerking in alle verschil-

lende cirkels. Noordelijke Europese landen zouden nauw kunnen samenwerken bijvoorbeeld op het gebied van de hoogst mogelijke emissie-normen voor auto's. Voor de overige Europese landen kun je een gemiddeld niveau afspreken en eventueel nog lagere standaarden voor de armste landen. Op die manier kun je in alle landen tegelijk vooruitgang boeken. In het Europa van nu probeert men vooral beleid te harmoniseren om gelijk te zijn."

“Een ander aspect is dat men op dit moment een soort gemeenschappelijke staat probeert te vormen in plaats van het creëren van structuren om de samenwerking te bevorderen. Natuurlijk is het goed dat er standaard-normen zijn voor bijvoorbeeld mineraalwater dat over de grenzen wordt verkocht, maar het is absurd de Europese Commissie te laten beslissen dat het niet is toegestaan bepaalde soorten pesticiden te verbieden. De gemeenschappelijke instituties zouden alleen maar regels moeten maken op het gebied waarop bewezen kan worden dat het een grensoverschrijdend effect heeft. Zo niet, dan moeten

de beslissingen in handen van de nationale overheden blijven. Er moet zoveel mogelijk regelgeving gedecentraliseerd worden. Anderzijds moeten bepaalde regels worden globaliseerd, zoals de verlaging van de CO2 uitstoot om het broeikaseffect tegen te gaan.

Op dit moment probeert Brussel elk type wetgeving te monopoliseren, ook wetgeving die betrekking heeft op lokale of regionale zaken. De Europese Unie heeft momenteel 21.392 richtlijnen. Dat is een massa aan wetgeving die op geen enkele wijze te controleren is, noch door het Europees Parlement noch door het nationale parlement. Ook de Europese Commissie is niet in staat te controleren of de richtlijnen ook daadwerkelijk door alle landen worden uitgevoerd. Democratisering van de Europese instellingen is dan ook noodzakelijker dan ooit."

Jens-Peter Bonde

Bonde is niet verbaasd dat in Nederland de Eurosceptis hand over hand toeneemt. Hij deelt de mening van het zeventig-tal prominente Nederlandse economen dat het tijd is voor bezinning, heroverweging en een kritisch (Europees) debat over de invoering van de Economische Monetaire Unie. Bonde: "Het Verdrag van

Jens-Peter bonde is lid van het Europarlement

Maastricht dat op 1 november 1993 in werking is getreden kent veel onvolkomenheden op het gebied van democratie, werkgelegenheid en inkomensverdeling. De wijze waarop de EMU in het Verdrag van Maastricht is geformuleerd, is een absurditeit. Op de eerste plaats ben ik van mening dat het Europa ontbreekt aan een democratische legitimiteit. Het is eenvoudigweg niet mogelijk een gemeenschappelijke munt in te voeren zonder dat er een gemeenschappelijke regering en parlement is. Er moet een keuze worden gemaakt: of men streeft naar een gemeenschappelijke democratische structuur of het beleid wordt overgelaten aan de verschillende nationale regerin-

Hoe moet het nou met Europa?

gen. De institutionele aspecten zullen dus in eerste instantie moeten worden verbeterd. Ten tweede is de invoering van een gemeenschappelijke munt geen eerlijk project. De pogingen om aan de convergentiecriteria te voldoen, hebben geresulteerd in enorme bezuinigingen in de verschillende lidstaten op het gebied van sociale voorzieningen. De sociaal zwakkeren hebben hieronder uiteindelijk het meeste te lijden. Die ontwikkeling zal in de toekomst gewoon

doorgaan. Ten derde zullen de landen die straks gaan deelnemen aan de gemeenschappelijke munt hun belangrijkste instrument gaan verliezen om de economische wisselwerkingen op te vangen: het macro-economisch beleid. De werkloosheid is dan op nationaal niveau niet meer te bestrijden. Hiervoor heb je namelijk ook een inkomenspolitiek en een structuurpolitiek nodig. Om zo'n politiek te kunnen voeren is er een democratisch gekozen, verantwoordelijke regering nodig en die bestaat in Europa (nog) niet. Je kunt geen EMU introduceren zolang er nog geen politieke instanties zijn die dat kunnen besturen." (Sebastian Dingemans)

De EU en Nederland op z'n smalst

Haelen ligt daar waar Nederland op z'n smalst is. Het is een buurgemeente van Roermond en je kunt vanuit Haelen binnen 20 minuten naar Duitsland of België reizen. In en om Haelen is dan ook veel grensverkeer. Zowel toeristisch verkeer als werkzoekenden die hun geluk beproeven in een ander land. Dat de grenzen zijn weggefallen kun je daar goed merken. Heijmans over het grenzeloze Europa: "Zo'n ontwikkeling heeft natuurlijk ook negatieve effecten: niet alleen de toeristen, maar ook de misdaad komt van alle kanten Haelen binnen. De laatste jaren zijn vanuit Oost-Europa allerlei criminele elementen naar ons toe gekomen."

De gemeente Haelen maakt deel uit van de Euregio Maas-Rijn. De belangen van de Euregio zijn ondergebracht bij een stichting. Deze bestaat al 20 jaar en zetelt in Maastricht. De stichting heeft 12 ambtenaren in dienst en kan ongevraagd advies uitbrengen aan de Europese Commissie. Volgens Heijmans is de Euregio tot nog toe vooral een ambtelijk orgaan: "Het is ook niet democratisch gelegitimeerd. In Groningen bestaat sinds enige tijd wel een gekozen Euregio-raad. Ik beseef heel goed dat we te maken hebben met een groeiproces, maar de democratische legitimatie is wel noodzake-

lijk. Ook vanuit bestuurlijk opzicht, omdat de Euregio anders niet veel meer wordt dan een soort van Gewest op Europees niveau. En daar zie ik niets in want we hebben al teveel bestuurslagen. Het is belangrijk dat er een democratische bestuurslaag komt. We kunnen niet alles overlaten aan het toch al zo logge Europarlement.

Als de democratische Euregio een feit wordt, dan moeten de Gewesten worden opgeheven. Ik ben bang dat het anders allemaal te ingewikkeld wordt. We kunnen de voordelen van de Europese integratie ook 'weg-organiseren'."

Op het terrein van toerisme en recreatie is de aanwezigheid van de Euregio heel wel merkbaar. Er staan allerlei projecten op stapel, gesubsidieerd door de EU. Om tot een goede samenwerking te komen moeten er duidelijke afspraken worden gemaakt. Heijmans: "Je kunt alleen goede afspraken maken als je allemaal bereid bent iets in te leveren. Op dit moment stuiten we vooral op fiscale en sociale afstemingsproblemen. De belasting- en sociale stelsels van Nederland, Duitsland en België zijn nog lang niet goed op elkaar afgestemd. Daar kunnen we binnen de Euregio niets aan veranderen. We hebben wel goede afspraken gemaakt op het gebied van grensverkeer, openbare orde en milieu. Onlangs hebben we de politie, brandweer en ambulancediensten beter op elkaar afgestemd en

in Venlo een grote gezamenlijke oefening gehouden. Bestuurders en uitvoerders blijken elkaar steeds makkelijker te vinden."

"Het drugsprobleem is manifest aanwezig in onze streek. In Venlo houden we binnenkort (2 juni) een grensstedenconferentie over de drugsproblematiek. Een Europees drugsbeleid zou een goede zaak zijn. Helaas blokkeert de opstelling van Frankrijk de totstandkoming van een gezamenlijk be-

Jos Heijmans

leid. Dat is jammer want ik ben ervan overtuigd dat we er op regionaal niveau wel uit zouden komen."

“De gevolgen van de Europese integratie op het culturele vlak zijn zeer beperkt. Er doet zich in onze streek geen tegenreactie voor bij het vervaagen van de landsgrenzen, in de zin dat men angstvallig de eigen cultuur probeert te beschermen tegen invloeden van buiten. Het Limburgs is dan wel recentelijk erkend als officiële spreektaal, maar niemand hier heeft de neiging om zich bijvoorbeeld van Nederland af te scheiden.” (AV)

Jos Heijmans is burgemeester van Haelen en voorzitter van de regio Limburg voor D66.